

ÖSTERSUNDS KOMMUN
STAAREN TJÆLTE

REVISIONSRAPPORT

GRANSKNING AV Överlämning från grund- skola till gymnasieskola

SAMMANFATTNING

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Jämtlands gymnasieförbund samt Bräcke, Krokom, Ragunda, Åre och Östersunds kommuner har Östersunds kommuns revisionskontor genomfört en granskning avseende överlämning från grundskola till gymnasieskola.

Vår sammanfattande bedömning är att gymnasieförbundet och berörda nämnder endast delvis har säkerställt en ändamålsenlig och likvärdig överlämning från grundskola till gymnasieskola. Bedömningen grundar sig på följande iakttagelser och bedömningar:

Grundskolorna säkerställer inte att gymnasieskolorna fullt ut får den information som behövs för att planera och genomföra anpassningar och stödinsatser vid skolstart. Överlämning görs inte för alla elever där behov finns och det råder viss osäkerhet kring vilken information som ska överföras.

Även gymnasieskolornas mottagande av elever varierar, både mellan och inom skolor. Detta innebär att förutsättningarna att ta tillvara överlämningsinformation och omsätta den i undervisning och stödinsatser skiljer sig åt.

Gemensamma rutiner och riktlinjer i form av en överlämningsblankett med tillhörande rutinbeskrivning har utarbetats. Samtidigt är rutinen övergripande och tillämpas inte på ett enhetligt sätt. Nuvarande formulering av samtycke på överlämningsblanketten riskerar dessutom att begränsa möjligheten att överföra relevant information. På lokal nivå varierar arbetet mellan kommunerna. Vissa kommuner har etablerade rutiner, medan andra är i ett utvecklingsskede.

Ansvarsfördelningen och överlämningsprocessen är delvis tydliga, men granskningen visar att tillämpningen varierar mellan kommunerna och beroende på mottagande gymnasieskola. Detta innebär en risk för otydlighet och olika förutsättningar för elever, särskilt vid skolbyten. Processen upplevs generellt fungera bättre i relation till mindre gymnasieskolor.

För elever i behov av särskilt stöd visar granskningen att överlämningen till introduktionsprogram i huvudsak är tillfredsställande. Det finns dock brister i överlämningen till nationella program då grunden för om information ska lämnas över inte alltid utgår från elevens bästa. Överlämning görs oftast endast för elever med åtgärdsprogram.

Det saknas en strukturerad uppföljning av överlämningsprocessen på huvudmannanivå. På tjänstepersonsnivå genomförs viss uppföljning och kvalitetssäkring. Denna uppföljning är dock inte i alla delar strukturerad eller kontinuerlig, vilket försvårar möjligheten att utveckla och säkerställa en likvärdig process.

Vi lämnar följande rekommendationer

- Att säkerställa att överlämningsblankett samt gemensamma och lokala rutiner för överlämning är förenliga med gällande lagstiftning (3 kap. 12 j § och 1 kap. 10 § SkoL) samt att hanteringen av vårdnadshavares medgivande och sekretess tydliggörs.
- Att säkerställa att personalen har kännedom om gällande styrdokument och följer beslutade interna rutiner (2 kap. 34 a och 1 kap. 9 § SkoL). Detta är viktigt för att säkerställa en tydlig ansvarsfördelning och att relevant information överlämnas så att elever i behov av stöd får det stöd de har rätt till.
- Att de kommuner som saknar dokumenterade rutiner upprättar och dokumenterar rutinbeskrivningar.
- Att huvudmännen säkerställer en likvärdig och rättssäker överlämningsprocess oavsett mottagande gymnasieskola samt att särskilda elevgrupper, exempelvis elever med hög skolfrånvaro och elever med extra anpassningar, uppmärksammas i övergången.
- Att gymnasieförbundet tar fram gemensamma rutiner för att säkerställa ett strukturerat och likvärdigt mottagande av elever.
- Att huvudmännen utvecklar samverkan och dialog mellan skolformerna, exempelvis kring betyg, förväntningar och elevers förutsättningar. Gymnasieförbundet bör även förtydliga vilken information som efterfrågas.
- Att huvudmännen inkluderar överlämningsprocessen i det systematiska kvalitetsarbetet i syfte att säkerställa uppföljning och utveckling av processen. Det kan även vara lämpligt att lyfta in överlämningsprocessen i nämndernas internkontrollplaner.

Innehållsförteckning

SAMMANFATTNING.....	2
1 INLEDNING	4
1.1 BAKGRUND TILL UPPDRAGET	4
1.2 SYFTE OCH REVISIONSFRÅGOR	4
1.3 AVGRÄNSNING	5
1.4 REVISIONSKRITERIER	5
1.5 ANSVARIG STYRELSE/NÄMND.....	5
1.6 METOD	5
2 BAKGRUNDSINFORMATION.....	6
2.1 ORGANISATION OCH ANSVAR	6
2.2 ÖVERLÄMNING MELLAN SKOLFORMER.....	6
2.3 BESKRIVNING AV GRUNDSKOLANS ORGANISATION OCH AV DE GYMNASIESKOLOR SOM INGÅTT I GRANSKNINGEN.....	6
2.4 RESULTAT.....	7
3 RESULTAT AV GRANSKNINGEN	9
3.1 RIKTLINJER	9
3.2 LOKALA RUTINER, ANSVARSFÖRDELNING, ARBETSSÄTT	11
3.3 TILLRÄCKLIG INFORMATION	13
3.3.1 Synpunkter från grundskolorna	14
3.3.2 Synpunkter från gymnasieskolorna	14
3.4 LIKVÄRDIG PROCESS INOM GYMNASIESKOLAN	16
3.5 ELEVER I BEHOV AV SÄRSKILT STÖD	17
3.6 PROBLEMATISK SKOLFRÅNVARO	19
3.7 UPPFÖLJNING OCH KVALITETSSÄKRING	21
3.7.1 Uppföljning på huvudmannanivå.....	21
3.7.2 Uppföljning på verksamhetsnivå.....	21
3.8 SAMLAD BEDÖMNING OCH REKOMMENDATIONER	24
3.8.1 Svar på revisionsfrågorna.....	24

1 INLEDNING

1.1 BAKGRUND TILL UPPDRAGET

Jämtlands Gymnasieförbund är ett kommunalförbund där sex kommuner i Jämtlands län samverkar kring gymnasieskola och anpassad gymnasieskola. Förbundet fungerar som huvudman för gymnasieskolorna i samtliga medlemskommuner medan kommunerna ansvarar för sina respektive grundskolor. Detta gör att överlämningen mellan skolformerna är en central samverkansfråga där kommunerna behöver arbeta enhetligt för att gymnasieskolan ska få tillgång till relevant och tillräcklig information om elevernas behov och förutsättningar.

Övergången från grundskola till gymnasieskola är en kritisk fas i elevernas utbildning. Valfungerande överlämningar kan bidra till ökad trygghet, bättre studiestart och minskad risk för studieavbrott. Skollagen ställer krav på att nödvändig information ska överföras mellan skolformer för att säkerställa att eleven får det stöd den behöver.

Gymnasieförbundets revisorer har vid flera tillfällen fått indikationer på brister i överlämningen från grundskolorna till gymnasieskolan. Mot denna bakgrund har revisorerna initierat en granskning som berör de kommuner som ingår i förbundet med undantag av Bergs kommun.

1.2 SYFTE OCH REVISIONSFRÅGOR

Granskningens syfte har varit att bedöma om berörda styrelse/nämnder i granskade kommuner säkerställer en ändamålsenlig och likvärdig överlämning från grundskola till gymnasieskola, samt om gymnasieförbundet har förutsättningar att ta emot eleverna med relevant och tillräcklig information.

Granskningen ska besvara följande revisionsfrågor:

- Finns det gemensamma rutiner och riktlinjer för överlämning av elever från grundskola till gymnasieskola?
- Har respektive kommun egna lokala rutiner för överlämning till gymnasieskolan?
- Är ansvarsfördelningen mellan kommunerna och gymnasieförbundet tydlig och väl fungerande?
- Får gymnasieskolan den information som krävs för att kunna planera och genomföra anpassningar och stödinsatser vid skolstart?
- Är överlämningsprocessen likvärdig mellan de fem kommunerna, eller finns det skillnader i arbetssätt och kvalitet?
- Säkerställer gymnasieskolorna ett strukturerat och likvärdigt mottagande av elever, inklusive användning av överlämningsinformation?
- Säkerställs att elever i behov av särskilt stöd får en sammanhållen och väl fungerande övergång?
- Görs särskilda insatser för elever med hög skolfrånvaro (hemmasittare) i samband med övergångar?
- Följer gymnasieförbundet och kommunerna upp och kvalitetssäkrar överlämningsprocessen?

1.3 AVGRÄNSNING

Granskningen är avgränsad till de kommuner som ingår i Jämtlands Gymnasieförbund. Rutiner gällande anpassade grundskolan och anpassade gymnasieskolan ingår inte och inte heller överlämning enligt hälso- och sjukvårdslagen (HSL).

1.4 REVISIONSKRITERIER

Vår bedömning har utgått från:

- Kommunallagen (2017:725) 6 kap 6 §
- Skollagen (3 kap. om särskilt stöd, 10 kap. grundskola, 15 kap. gymnasieskola, 2 kap 8 §, 1:9 likvärdigt stöd, 1 kap. 10 § om barnets bästa, 2 kap. 34a § om personals nödvändiga insikter om gällande föreskrifter, 4 kap. 3,5,6 och 7 §§ om systematiskt kvalitetsarbete)
- Dataskyddsförordningen (GDPR) – hantering av personuppgifter
- Skolverkets allmänna råd om arbete med extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram
- Skolverkets vägledningar om övergångar och samverkan mellan skolformer
- Gemensamma och lokala riktlinjer för överlämning mellan skolformer

1.5 ANSVARIG STYRELSE/NÄMND

Ansvarig nämnd är Jämtlands gymnasieförbund och respektive ansvarig nämnd i Bräcke, Krokom, Ragunda, Åre samt Östersunds kommuner.

1.6 METOD

Dokumentstudier

I granskningen har vi tagit del av den blankett och övergripande rutin som återfinns på gymnasieförbundets hemsida samt de lokala rutiner som har tagits fram i enskilda kommuner.

- Rutiner för överlämning från grundskolan till Jämtlands Gymnasium
- Överlämningsblankett
- Rutiner vid överlämning till gymnasieskolan, Östersunds kommun
- Rutiner vid överlämning till gymnasieskolan, Ragunda kommun
- Rutin för övergång mellan grundskola och gymnasieskola, avser elever från grundskolor i Åre kommun till Jämtlands gymnasium Åre

Intervjuer

I granskningen har företrädare från sju grundskolor och fem gymnasieskolor intervjuats. Intervjupersoner har i huvudsak utgjorts av rektorer, studie- och yrkesvägledare (SYV), speciallärare, specialpedagoger, lärare, arbetslagsledare samt representanter från elevhälsan. Totalt har drygt 30 intervjuer genomförts.

Faktagranskning

Berörda uppgiftslämnare och verksamhetsansvariga har givits möjlighet att faktagranska lämnade uppgifter som finns med i revisionsrapporten. Specialist och uppdragsansvarig på Azets Revision och Rådgivning AB har kontrollerat att rapporten håller erforderlig kvalitet och standard utifrån Skyrevs rekommendationer.

2 BAKGRUNDSINFORMATION

Detta avsnitt syftar till att ge en övergripande bild av förutsättningarna för granskningen. Här beskrivs ansvarsfördelningen mellan huvudmän, betydelsen av överlämning mellan skolformer samt de skolor som ingår i granskningen.

2.1 ORGANISATION OCH ANSVAR

Kommunerna ansvarar för grundskolan, medan gymnasieutbildningen bedrivs inom ett gemensamt gymnasieförbund. Detta innebär att övergången från grundskola till gymnasieskola sker mellan olika huvudmän, vilket ställer krav på samverkan, tydliga rutiner och ansvarsfördelning. Variationer i arbetssätt mellan kommuner kan påverka likvärdigheten i övergången och därmed elevernas förutsättningar i gymnasieskolan.

2.2 ÖVERLÄMNING MELLAN SKOLFORMER

Övergången från grundskola till gymnasieskola är en viktig del av utbildningssystemet och har stor betydelse för elevernas fortsatta lärande och måluppfyllelse. För att säkerställa en god kontinuitet i utbildningen är det avgörande att relevant information om elevens kunskapsutveckling och behov av stöd överförs på ett strukturerat och ändamålsenligt sätt mellan skolformerna. Det innebär dock inte att omfattande pedagogiska överlämningar behöver göras för samtliga elever.

Enligt skollagen ska mottagande skolenhet få de uppgifter som behövs för att eleven ska kunna ges det stöd som krävs. Skolverket betonar i sina allmänna råd att övergångar bör vara planerade, systematiska och utgå från elevens behov, för att minska risken för avbrott i lärandet och säkerställa likvärdiga förutsättningar.

Brister i överlämningsprocessen kan medföra att elever inte får rätt stöd i tid, vilket i sin tur kan påverka studieresultat, närvaro och möjligheten att fullfölja utbildningen. En väl fungerande samverkan mellan huvudmän och skolformer är därför en central förutsättning för en rättssäker och likvärdig utbildning.

De fem kommunerna ansvarar för grundskolan medan gymnasieutbildningen bedrivs i ett gemensamt gymnasieförbund. Övergången mellan skolformer innebär att information behöver överföras mellan olika huvudmän, vilket ställer krav på samverkan, tydliga rutiner och ansvarsfördelning.

2.3 BESKRIVNING AV GRUNDSKOLANS ORGANISATION OCH AV DE GYMNASIESKOLOR SOM INGÅTT I GRANSKNINGEN

Grundskola

Bräcke kommun har tre grundskolor, samtliga med högstadium. Det finns en gemensam studie- och yrkesvägledare (SYV) för hela kommun samt 25 % SYV-koordinator totalt i kommunen. Antalet elever i årskurs nio uppgår totalt sett till 60 för hela kommunen. Överlämning omfattar huvudsakligen elever som inte har godkända betyg och överlämning görs därför huvudsakligen till introduktionsprogrammet (IM) på Bräcke gymnasieskola.

Krokoms kommun har 16 grundskolor, varav fyra skolor med högstadium. På de större skolorna finns det heltidstjänster som studie- och yrkesvägledare och specialpedagog/speciallärare medan de mindre skolorna delar på dessa tjänster. Krokoms kommun har ingen gymnasieskola med IM eller något nationellt program i kommunen.

Åre kommun har sju grundskolor, varav tre skolor med högstadium. Överlämning görs i huvudsak till Åre gymnasieskola. Merparten av överlämningarna är till IM men det förekommer att det görs överlämning till andra program. Till övriga gymnasieskolor görs det sällan någon överlämning.

Ragunda kommun har tre grundskolor, varav två med högstadium. Det finns en gemensam studie- och yrkesvägledare för hela kommunen. Då överlämning oftast handlar om elever som inte har godkända betyg sker överlämning huvudsakligen till introduktionsprogrammet på Bispgårdens gymnasieskola.

Östersunds kommun har 24 grundskolor, varav åtta skolor med högstadium. En av de granskade skolorna gör huvudsakligen överlämning till IM medan den andra skolan även gör överlämning till nationella program. Studie- och yrkesvägledare och specialpedagoger/speciallärare finns både ute på skolorna och inom den centrala organisationen på förvaltningen.

Gymnasieskolorna

Gymnasieutbildningen för sex av länets kommuner bedrivs inom gymnasieförbundet. Följande gymnasieskolor har ingått i granskningen:

Bispgården, erbjuder fordons- och transportprogrammet, industritekniska programmet, IM samt lärlingsutbildning. Ett tiotal elever genomgår årligen IM. Det totala elevantalet uppgår till ca 80 elever. Förutom elever från Ragunda kommun tar skolan emot elever från Västernorrland och övriga kommuner i Jämtland.

Bräcke gymnasieskola, omfattar bygg- och anläggningsprogrammet samt IM. Antalet elever uppgår till ca 80.

Fyrvalla, omfattar teknikutbildningar; bygg- och anläggning, el- och energi, fordons- och transport, industriteknik, VVS och fastighet samt restaurang- och livsmedelsprogrammet. Antalet elever uppgår till ca 700-800.

Wargentin; erbjuder högskoleförberedande program samt hotell- och turism, försäljning och service, frisör- och stylist, barn- och fritid samt vård- och omsorg. Skolan har IM och lärlingsutbildning men även samhällsvetenskapsprogrammet Flex. Det finns också nationell godkänt idrottsutbildning (NIU) som omfattar ca 300 elever både från länet och övriga delar av landet. Det finns fyra nationella program som har en klass vardera endast för idrotts elever. Det totala elevantalet uppgår till ca 2600 elever.

Åre gymnasieskola; erbjuder ekonomiprogrammet, fordons- och transportprogrammet, naturvetenskapsprogrammet-, restaurang- och livsmedelsprogrammet, samhällsvetenskapsprogrammet, skidgymnasium samt IM. Merparten av eleverna kommer från Åre kommuns grundskolor men skolan tar även emot elever från andra delar av Sverige, främst gäller det skidgymnasiet med riksintag men även restaurang- och livsmedelsprogrammet. Det totala elevantalet uppgår till ca 200 elever.

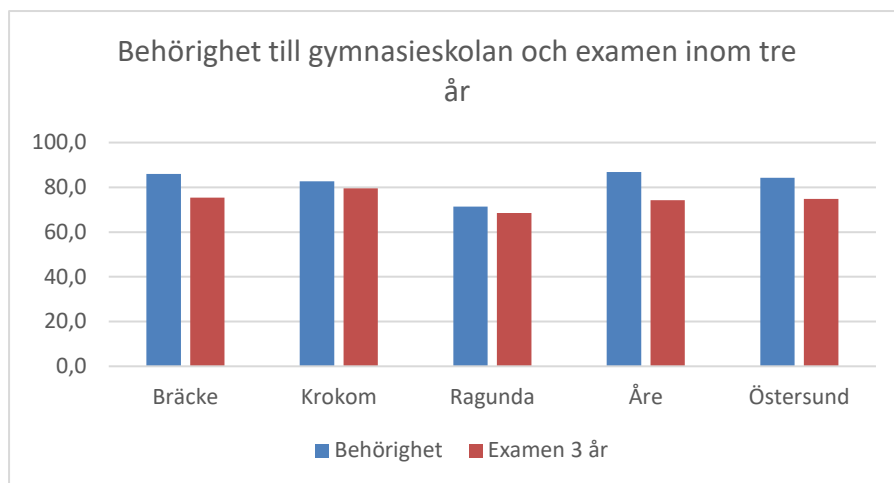
2.4 RESULTAT

Vi har valt ut några nyckeltal för de aktuella kommunerna för att belysa elevernas resultat i årskurs 9 och deras resultat i gymnasieskolan. De valda nyckeltalen avser elevernas meritvärde och gymnasiebehörighet i årskurs 9 samt andelen elever som fullföljer gymnasiet inom tre respektive fyra år. Nyckeltalen används som ett underlag för att analysera om överlämningen mellan skolformer och huvudmän bidrar till att elever får rätt förutsättningar och stöd vid starten i gymnasieskolan.

Kommun	Meritvärde åk 9	Behörighet yrkesprogram	Examen 3 år	Examen 4 år
Bräcke	220,0	85,9	75,4	76,7
Krokom	219,0	82,7	79,6	86,8
Ragunda	194,0	71,4	68,5	81,4
Åre	226,0	86,8	74,2	80,2
Östersund	227,0	84,3	74,8	83,0

Källa: Kolada, jämförelsesiffor avser 2025

För att tydliggöra analysen redovisas även ett diagram över två av nyckeltalen; behörighet till gymnasieskolan och examen inom tre år.

Källa: Kolada 2025

Analysen av nyckeltalen visar att det finns både likheter och skillnader mellan kommunerna när det gäller elevernas resultat i årskurs 9 och deras resultat i gymnasieskolan. Meritvärdena och behörigheten till gymnasieskolan är relativt likartade med undantag för Ragunda som uppvisar ett lägre meritvärde (194) och en lägre andel behöriga elever (71,4 procent). Övriga kommuner ligger på en relativt jämn nivå, med meritvärden runt 219–227 och en behörighet på cirka 82–87 procent.

Resultaten i gymnasieskolan varierar mellan kommunerna. Andelen elever som tar examen inom tre år varierar mellan 68,5 procent i Ragunda och 79,6 procent i Krokom. Vid uppföljning efter fyra år ökar andelen examinerade i samtliga kommuner, men variationerna kvarstår. Krokom uppvisar här det högsta utfallet (86,8 procent), medan Bräcke har den lägsta andelen (76,7 procent).

Sambandet mellan elevernas resultat i grundskolan och genomförd gymnasieutbildning är inte entydig. Exempelvis uppvisar Krokom relativt goda gymnasieresultat trots en något lägre behörighet än vissa andra kommuner. Ragunda har de lägsta resultaten i årskurs 9 men är i nivå med de övriga kommunerna när det gäller slutförd gymnasieexamen, särskilt efter fyra år. Samtidigt har Åre och Östersund höga meritvärden men inte motsvarande höga resultat vad gäller gymnasieexamen inom tre år. Vidare kan konstateras att skillnaden mellan examen inom tre respektive fyra år är relativt stor i flera kommuner.

Sammantaget visar analysen att det inte finns ett tydligt samband mellan elevernas resultat i årskurs 9 och fullföljd gymnasieexamen. Detta kan tyda på att faktorer såsom överlämningen mellan grundskola och gymnasieskola, samt de stödinsatser som sätts in i gymnasieskolan, har betydelse för elevernas fortsatta studieresultat. Nyckeltalen ger därmed indikationer på att det kan finnas skillnader i hur väl överlämningen fungerar mellan kommunerna.

För skolchefer finns det ett etablerat nätverk i länet där gemensamma frågor hanteras. För grundskolerektorer har ett motsvarande nätverk nyligen införts. I det senare nätverket har frågan lyfts kring vikten av att vägleda elever till utbildningar som motsvarar deras förutsättningar och behov. Syftet är att minska risken för att elever väljer program som de senare har svårt att fullfölja. Detta kan kopplas både till kvaliteten i studie- och yrkesvägledningen och till arbetet med att förebygga studieavbrott.

3 RESULTAT AV GRANSKNINGEN

3.1 RIKTLINJER

Revisionsfråga: Finns det gemensamma rutiner och riktlinjer för överlämning av elever från grundskola till gymnasieskola?

När en elev byter skolenhet eller skolform ska den skolenhet som eleven lämnar, till den mottagande skolenheten överlämna sådana uppgifter om eleven som behövs för att underlätta övergången för eleven. Detsamma gäller om eleven byter skolenhet inom skolformen. Den mottagande skolan ska skyndsamt informera den överlämnande skolenheten om att skolenheten har tagit emot eleven, om det inte är obehövt. (3 kap 12j § Skollagen)

Enligt Skolverkets allmänna råd bör huvudmannen säkerställa att det finns planerade och strukturerade rutiner för övergångar mellan skolformer.

Skrivelsen i skollagen innebär att huvudmannen ska säkerställa att det finns fungerande rutiner för överlämning av relevant information vid övergångar mellan skolformer, så att elever ges kontinuitet i sitt lärande och får det stöd de behöver.

På gymnasieförbundets hemsida finns det rutiner för överlämning från grundskolan till Jämtlands gymnasium samt en överlämningsblankett. Av rutinen framgår att handledare/mentorerna ska fylla i överlämningsblanketten tillsammans med elev och vårdnadshavare i samband med vårterminens utvecklingssamtal. Därefter lämnas blanketten till studie- och yrkesvägledare på avlämnande skola som ansvarar för att blanketten och eventuella bilagor skannas in i Dexter¹ som bilaga till elevens ansökan senast den 31 maj. Omdömen i ämnen där eleven saknar betyg skannas in i Dexter senast den 30 juni. Efter registreraring vidarebefordras underlagen till gymnasieprogrammets specialpedagog/speciallärare som tar kontakt med aktuell grundskola. Utifrån behov slussas informationen sedan vidare till berörda.

Överlämningsblanketten innehåller ett antal alternativ avseende extra anpassningar och särskilt stöd. Eftersom blanketten fylls i manuellt är det möjligt att välja ett eller flera alternativ. Det finns även möjlighet att lämna kompletterande information i fritext. Enligt rutinen ska godkännande av överlämning av uppgifter göras genom underskrift av både elev och vårdnadshavare. Vid intervjuer har det framkommit skillnader i tolkning av när överlämning ska och kan ske, vilket beskrivs under avsnittet 3.2 Lokala rutiner.

Vid intervjuer med företrädare från grundskolorna har det efterlysts en mer utförlig rutinbeskrivning samt ett förtydligande av vilka uppgifter gymnasieförbundet efterfrågar. Det framfördes även önskemål om en checklista för hela processen för att säkerställa en mer likartad hantering.

Vidare framfördes att det skulle vara mer effektivt om rutiner utformas gemensamt mellan gymnasieförbundet och de ingående kommunerna, istället för att varje kommun ska ta fram egna rutiner. Granskningen visar att en ny överlämningsblankett togs fram utifrån de synpunkter som framfördes vid en gemensam träff med både specialpedagoger/speciallärare och studie- och yrkesvägledare i länet.

¹ Dexter är ett webbaserat verksamhetssystem som används av skolor och huvudmän för administration och dokumentation av elevuppgifter. Systemet används bland annat för närvaroregistrering, betygshantering, kommunikation samt hantering av överlämningsinformation mellan skolformer.

Även från gymnasieförbundet har det vid flera intervjuer lyfts att rutinerna kan förtydligas, exempelvis genom konkreta exempel på hur blanketten ska fyllas i samt vilka uppgifter som efterfrågas. Samtidigt framhålls att befintliga rutiner i grunden är bra men att de inte följs. Hög personalomsättning inom grundskolan innebär att det är svårt att få kontinuitet i rutiner och processer. Gymnasieskolan upplever i vissa fall att många aktörer från grundskolan är involverade vilket skapar otydlighet kring vem som är kontaktperson. När blanketten är korrekt ifylld och en tydlig kontaktperson finns angiven upplevs processen fungera väl.

Samtliga gymnasieskolor bjuder in eleverna för att de ska kunna förbereda sig genom att besöka skolorna. För elever som ska börja på introduktionsprogrammet (IM) gäller särskilda rutiner och det ställs även särskilda krav på förberedelse. Insatserna är ännu mer omfattande för elever som går till IM Flex (riktar sig främst till elever med diagnoser inom NPF och som avslutat grundskolan utan behörighet till nationellt program), exempelvis ska eleverna genomföra både en studiedag och en pröva-på-dag. Dessa rutiner upplevs fungera väl och vi har därför valt att inte beröra dem ytterligare i granskningen.

Från och med läsåret 2025/2026 använder gymnasieförbundet Prorenata för överföring av elevjournaler mellan skolorna. Företrädare från grundskolorna anser att överlämningsprocessen skulle kunna effektiviseras och stärkas ur ett informationssäkerhetsperspektiv om även elevakterna kunde överföras via systemet.

Från gymnasieskolorna har det lyfts att flera av skolorna har elever från andra kommuner och att det är svårare att nå ut med rutiner och säkerställa en likvärdig hantering gällande elever från kommuner utanför länet.

Bedömning

Revisionsfråga: Finns det gemensamma rutiner och riktlinjer för överlämning av elever från grundskola till gymnasieskola?

Vi bedömer att styrdokument såsom blankett med en tillhörande rutinbeskrivning i huvudsak är ändamålsenliga så att adekvat information om eleverna kan överlämnas vid övergången mellan skolformerna. Det digitala verktyget Dexter stödjer processen då all information registreras och samlas på ett enhetligt sätt. Vi ser dock en risk för att befintlig formulering på överlämningsblankett gällande godkännande av vårdnadshavare riskerar att begränsa möjligheten att adekvat överlämning sker, jmf 3 kap 12 j Skollagen. Detta bör analyseras närmre.

Däremot bedömer vi att följsamheten till styrdokumentet varierar. Granskningen visar att kommunerna eller de enskilda gymnasieskolorna inte alltid arbetar på ett enhetligt sätt. Vi menar att en mer utförlig rutinbeskrivning, med tydligare anvisningar och konkreta exempel, skulle kunna bidra till en mer likvärdig hantering.

Flera av de enskilda grundskolorna har utarbetat egna lokala rutinbeskrivningar vilket framgår av kommande avsnitt 3.2. Gymnasieskolorna har inte utarbetat lokala rutiner i motsvarande grad.

Vi rekommenderar att befintliga rutiner utvecklas och förtydligas för att säkerställa en mer likartad överlämning inom länet. I detta ingår att se över formuleringen av godkännande från vårdnadshavare.

3.2 LOKALA RUTINER, ANSVARSFÖRDELNING, ARBETSSÄTT

Revisionsfråga: Har respektive kommun egna lokala rutiner för överlämning till gymnasieskolan?

Revisionsfråga: Är ansvarsfördelningen mellan kommunerna och gymnasieförbundet tydlig och väl fungerande?

Revisionsfråga: Är överlämningsprocessen likvärdig mellan de fem kommunerna, eller finns det skillnader i arbetssätt och kvalitet?

Huvudmannen ska säkerställa att det finns lokala rutiner som konkretiserar arbetet med överlämning som en del av det systematiska kvalitetsarbetet. (4 kap Skollagen)

Huvudmännen ska säkerställa en tydlig ansvarsfördelning för överlämningsprocessen i enlighet med huvudmannens ansvar (2 kap 8 § Skollagen)

Utbildningen ska vara likvärdig oavsett var i landet den anordnas, vilket innebär att överlämningsprocessen inte ska variera på ett sätt som påverkar elevernas förutsättningar. (1 kap 9 § Skollagen)

Östersunds kommun har tillsammans med gymnasieförbundet tagit fram en lokal rutin för överlämning mellan grundskola och gymnasieskola. Flera av kommunerna har använt denna som grund för att utarbeta egna rutiner. Rutinen har funnits sedan 2019 men några av kommunerna har tagit del av denna rutin först under den gemensamma träff som genomfördes med studie- och yrkesvägledare och specialpedagoger/speciallärare under våren 2026. Vissa av kommunerna saknar dokumenterade rutiner eller har påbörjat ett arbete med att ta fram egna rutiner.

Ansvarsfördelningen är till viss del reglerad i kommunernas egna riktlinjer. Arbetet med överlämning drivs i samtliga kommuner i stor utsträckning av studie- och yrkesvägledare, i samverkan med specialpedagoger/speciallärare. Mentor och elevhälso-team deltar i olika omfattning. Processen initieras vanligtvis under vårterminen i årskurs 9, men kan i vissa fall påbörjas tidigare.

Överlämning sker främst för elever som ska påbörja introduktionsprogram (IM). Det varierar mellan kommunerna och även mellan enskilda grundskolor i samma kommun i vilken omfattning som överlämning som görs för elever som går vidare till nationella program. Det varierar även hur kommunerna och de enskilda skolorna tolkar skollagens krav gällande samtycke, vid flera intervjuer har det framkommit att överlämning endast sker efter vårdnadshavares godkännande.

Vidare upplevs att samverkan med gymnasieskolorna varierar. Samarbetet med de mindre gymnasieskolorna upplevs generellt fungera bättre medan de större gymnasieskolorna inte alltid återkopplar eller efterfrågar kompletterande information i samma utsträckning. Det förekommer även skillnader i hur och när överlämningar genomförs.

Kontakter mellan grundskolan och gymnasieskolan sker i varierande omfattning och på olika sätt. Samverkan upplevs generellt fungera bättre med mindre gymnasieskolor, där det finns en tydligare samsyn kring vem som ansvarar för att initiera kontakt och säkerställa att relevant information överförs. Exempelvis har Åre gymnasieskola valt att ta över hela ansvaret för att driva tidplan och processen kring överlämning från elever i Åre kommuns grundskolor.

Vid överlämning till större gymnasieskolor sker ofta endast skriftlig överföring av dokumentation, och grundskolan inväntar att gymnasieskolan tar kontakt om det behövs kompletterande information. Från gymnasieskolorna framförs att det ibland är ottydligt vem som är kontaktperson på respektive grundskola.

I flera fall framkommer det att dokumentationen vid överlämning är bristfällig och/eller saknas och att det krävs att gymnasieskolan aktivt efterfrågar information. Detta indikerar att grundskolans ansvar för att tillhandahålla ett tillräckligt underlag inte alltid är fullt ut tydliggjort eller efterlevs. Det förekommer även att ansvar i praktiken förskjuts till vårdnadshavare eller till enskilda tjänstepersoners initiativ.

Generellt framkommer att den muntliga överlämningen ses som ett viktigt komplement till den skriftliga, eftersom all relevant information kring elevens behov och situation inte alltid kan dokumenteras fullt ut. När det finns etablerade forum för dialog upplevs övergången fungera bättre.

Vidare varierar det vem som tar initiativ till kontakt och uppföljning, liksom om och hur återkoppling sker efter skolstart. Detta tyder på att det saknas en gemensam och konsekvent syn på ansvar genom hela övergångsprocessen. Även i de fall där rutiner finns dokumenterade är det inte alltid tydligt hur dessa ska tillämpas i praktiken eller följas upp.

Vid övergångar inom gymnasieskolan, exempelvis när elever går från introduktionsprogram till nationella program, framkommer en osäkerhet från representanter från grundskolan kring hur information lyfts vidare. De intervjuade menar att grundskolan ofta har en mer omfattande kännedom om elevens behov, men det är inte alltid deras kunskap efterfrågas i detta skede.

Flertalet av intervjuade från gymnasieskolan har framfört att om överlämning inte görs eller information om elever saknas får gymnasieskolan ta över grundskolans ansvar och efterfråga uppgifter. De intervjuade upplever att det är varierande kvalitet på de överlämningsblanketter som lämnas. I vissa fall har grundskolorna överlåtit ansvaret för dessa till vårdnadshavare vilket kan innebära att informationen inte blir tillräcklig.

Bedömning

Lokala rutiner

Revisionsfråga: Har respektive kommun egna lokala rutiner för överlämning till gymnasieskolan?

Vi bedömer att det finns skillnader mellan kommunerna när det gäller förekomsten och kvaliteten avseende lokala rutiner för överlämning till gymnasieskolan. Östersunds kommun har tillsammans med gymnasieförbundet tagit fram en gemensam rutin som flera kommuner använder som grund för sitt arbete. Några av kommunerna har ännu inte tagit fram dokumenterade rutiner.

Granskningen visar att det finns variationer i hur rutiner och lagstiftning tillämpas i praktiken, bland annat vad gäller samtycke, vilka elever som inkluderas samt i vilken utsträckning muntlig överlämning genomförs. Detta innebär att överlämningsprocessen riskerar att bli beroende av enskilda kommuners och medarbetares arbetssätt. Vidare framkommer att företrädare från grundskolorna upplever att överlämning generellt fungerar bättre till mindre gymnasieskolor än till större.

Att ansvaret för överlämning av information överläts till vårdnadshavare bedömer vi utgöra en allvarlig brist. Den avlämnande skolenheten ska enligt 3 kap. 12 j SkoL överlämna den information som behövs efter att vårdnadshavare och elev gjorts delaktiga.

Vi bedömer att dessa skillnader innebär en risk för bristande likvärdighet i överlämningsprocessen, vilket kan påverka gymnasieskolans möjligheter att identifiera och tillgodose elevernas behov av stöd.

Vi rekommenderar de kommuner som inte har dokumenterade rutiner att säkerställa att rutinbeskrivningar tas fram.

Vi rekommenderar samtliga kommuner att säkerställa att de lokala rutinerna följer gällande lagstiftning.

Ansvarsfördelning

Revisionsfråga: Är ansvarsfördelningen mellan kommunerna och gymnasieförbundet tydlig och väl fungerande?

Vi bedömer att ansvarsfördelningen delvis är tydlig men att det varierar mellan kommunerna men även beroende på vilken gymnasieskola överlämningen sker till.

Ansvarsfördelningen är reglerad i respektive kommuns egna riktlinjer. För vissa kommuner saknas dokumenterade riktlinjer vilket innebär att inte heller ansvarsfördelningen är dokumenterad.

Rutinerna har oftast tagits fram av den enskilda kommunen i samarbete med närliggande gymnasieskola. Detta innebär att de inte är kända av samtliga mottagande gymnasieskolor. Ansvarsfördelningen framstår därmed som mer tydlig på lokal nivå, men saknar en gemensam och enhetlig struktur mellan kommunerna och gymnasieförbundet. Detta riskerar att skapa otydlighet i ansvar och arbetssätt, särskilt vid övergångar mellan olika gymnasieskolor.

Sammantaget innebär detta att ansvarsfördelningen inte är fullt ut tydlig eller likvärdig, vilket kan leda till brister i informationsöverföringen och i förlängningen påverka elevernas förutsättningar vid övergången till gymnasieskolan.

Vi rekommenderar de olika huvudmännen att säkerställa att gemensamma och lokala rutiner är kända så att ansvarsfördelningen blir tydlig och följer en enhetlig struktur.

Arbetssätt

Revisionsfråga: Är överlämningsprocessen likvärdig mellan de fem kommunerna, eller finns det skillnader i arbetssätt och kvalitet?

Vi bedömer att överlämningsprocessen inte fullt ut är likvärdig mellan kommunerna. Det finns skillnader i arbetssätt och kvalitet, både mellan kommuner och beroende på mottagande gymnasieskola. Vi ser positivt på att respektive huvudman arbetar utifrån sina egna förutsättningar men vi ser en brist att kvaliteten i överlämningen varierar, exempelvis för vilka elever som överlämning görs och vilken information som överlämnas.

Skillnader framträder i vilken utsträckning muntliga överlämningar genomförs samt hur aktivt samverkan sker mellan avlämnande och mottagande skola. Processen beskrivs generellt fungera bättre gentemot de mindre gymnasieskolorna, medan överlämningar till det större oftare sker utan dialog.

Vi bedömer att denna variation innebär en risk för att elever ges olika förutsättningar vid övergången till gymnasieskolan, beroende på vilken kommun och mottagande skola som berörs.

Vi rekommenderar huvudmännen att säkerställa en mer enhetlig och likvärdig överlämningsprocess oavsett vilken gymnasieskola överlämningen görs till.

3.3 TILLRÄCKLIG INFORMATION

Revisionsfråga: Får gymnasieskolan den information som krävs för att kunna planera och genomföra anpassningar och stödsatser vid skolstart?

Den mottagande skolenheten ska få de uppgifter som behövs för att ge eleven det stöd som krävs (3 kap 12 § Skollagen)

Den överlämningsblankett som gymnasieförbundet har tagit fram innehåller de uppgifter som gymnasieskolan har bedömt att de behöver vid överlämning. Trots detta

framkommer i nästan samtliga intervjuer med gymnasieskolor att de inte får tillräcklig information i samband med överlämning.

Nedan redovisas synpunkter från grundskolor respektive gymnasieskolor.

3.3.1 Synpunkter från grundskolorna

Granskningen visar att det finns en viss osäkerhet från grundskolorna vilken information som ska överlämnas. Flera intervjuade beskriver att det är svårt att avgöra vad som är relevant information och vad som kan betraktas som rent skvaller. Samtidigt framhåller företrädare från gymnasieskolor att det är bättre att de får ett mer omfattande underlag, där mottagande skola kan avgöra vilken information som är relevant.

Flera av de intervjuade menar att specialpedagoger/speciallärare och studie- och yrkesvägledare är tydliga gentemot lärare, elever och vårdnadshavare att överlämning ska vara kopplad till den pedagogiska situationen. Viss information upplevs dock vara svår att dokumentera och lättare att förklara vid en muntlig överlämning. I dessa fall sker komplettering när gymnasieskolan tar kontakt, men det i vissa fall dröja flera månader innan sådan kontakt tas, och flera företrädare från grundskolan har uttryckt en oro för hur elevens situation hanteras under denna tid.

Det framkommer också att grundskolorna upplever att de får lite olika signaler från gymnasieskolorna. Vissa år får de information om att det görs för få överlämningar och att informationen är knapphändig, medan de andra år får höra att grundskolorna gör onödiga överlämningar. Det krävs då att varje kommun gör en egen avvägning av vilken information som är relevant att överföra.

Vid situationer där elever initialt placeras på introduktionsprogram men senare antas till nationella program, uppstår en viss osäkerhet kring hur information förs vidare. Grundskolorna uppger att de sällan blir kontaktade i detta skede, trots att de ofta har en mer omfattande kännedom om elevens behov och förutsättningar.

Det förekommer även att gymnasieskolan tar kontakt angående elever som inte har gett samtycke till överlämning. Exempelvis kan det röra sig om resultat på nationella prov, betyg eller allmänt om elevens skolsituation i övrigt.

3.3.2 Synpunkter från gymnasieskolorna

Företrädare från gymnasieskolorna framhåller att de inte får tillräcklig information från grundskolorna. När diagnostester genomförs i början av terminen kan det visa sig att vissa elever har betydande kunskapsluckor som gymnasieskolan inte har fått information om, vilket försvårar möjligheten att snabbt sätta in lämpliga åtgärder.

En synpunkt är att gymnasieskolan inte alltid får uppgifter om exempelvis tendenser till drogmissbruk, självskadebeteende eller utåtagerande beteende. I vissa situationer kan det innebära risker, både för den enskilda eleven och omgivningen. Det anses därför vara viktigt att informationen når gymnasieskolan trots att detta i många fall rör sig om sekretessbelagda uppgifter.

Ett problem som uppmärksammats är att vissa skolor/kommuner har lämnat över ansvaret för att fylla i överlämningsblankett till vårdnadshavare vilket kan innebära att kvaliteten på den information som överlämnas varierar. De intervjuade menar att det fortfarande finns en uppfattning på vissa grundskolor om att vårdnadshavare som ansvarar för informationsöverföring mellan skolformerna.

Konsekvensen kan bli att viktig information inte följer med eleven, exempelvis förekommer det att information om olika diagnoser eller tidigare stödinsatser saknas. Det kan vara svårt för personal på gymnasieskolan som misstänker en diagnos att få detta bekräftat.

Flera av de intervjuade upplever att det finns vårdnadshavare som motsätter sig informationsöverföring, men det finns även exempel där vårdnadshavaren utgår från att en överlämning har gjorts från grundskolan. De intervjuade menar att det innebär en risk för att gymnasieskolan därmed inte får tillräcklig information för att kunna erbjuda eleven de bästa förutsättningarna.

Resultat från nationella prov i årskurs nio är något som specialpedagoger/speciallärare bedömer är viktigt att få tillgång till men det finns inget krav på att dessa ska följa med. När gymnasieskolan efterfrågar uppgifterna kan det vara tidskrävande att få tillgång till dem. De intervjuade menar att det hade varit önskvärt om resultaten fanns tillgängliga hos den person som har gjort överlämningen.

Den generella bilden är att överlämning görs för relativt få elever, men det förekommer även grundskolor som gör överlämning för samtliga elever. De intervjuade menar att många elever hade både mått bättre och lyckats bättre med studierna om gymnasieskolan hade fått mer information från början. Det kan gå flera månader in på första läsåret innan gymnasieskolan upptäcker att eleven inte mår bra eller är i behov av extra stöd.

Vidare framförs att varken vårdnadshavare eller elever alltid har tillräcklig förståelse för de krav som en studieförberedande gymnasieutbildning ställer. De intervjuade beskriver att det kan vara stor skillnad mellan att uppnå godkända betyg i grundskolan och att ha förutsättningar att klara en gymnasieutbildning. Därför är det viktigt att även vårdnadshavarna ges tydlig och konkret information om utbildningarnas innehåll och krav.

Ett exempel på ett mer utvecklat arbetssätt är där elevhälsopersonalen från gymnasieskolan deltar vid överlämningsmöten. En fördel som lyfts är att de kan bedöma om hälsorelaterad problematik som är sekretessbelagd kan vara viktig för undervisande personal att känna till, och efterfråga medgivande från vårdnadshavare. Det kan gälla olika diagnoser, psykisk ohälsa, åttörningar etc.

Företrädare från gymnasieskolorna har även själva lyft att de kan bli tydligare med att beskriva vilken information som efterfrågas för att skapa bättre förutsättningar för grundskolorna.

Bedömning

Revisionsfråga: Får gymnasieskolan den information som krävs för att kunna planera och genomföra anpassningar och stödinsatser vid skolstart?

Vi bedömer att gymnasieskolan inte fullt ut får den information som krävs för att kunna planera och genomföra anpassningar vid skolstart. Detta innebär att grundskolorna inte i tillräcklig utsträckning lever upp till skollagens krav gällande överlämning. En stor del av den information som behöver överlämnas utgör allmän handling. I de fall informationen omfattar uppgifter om elevens hälsotillstånd behöver sekretessfrågan särskilt prövas och bedömas.

Bristerna kan framförallt hänföras till att överlämning inte görs för samtliga elever där det finns behov av att överföra relevant information. Samtidigt har det poängterats att det är viktigt att den information som överlämnas ska vara kopplad till den pedagogiska situationen och det ibland blir svårt för grundskolan att avgöra vilken information som är relevant. Samtidigt kan gymnasieskolan, vilket de själva har lyft, bli tydligare med att beskriva vilken information som efterfrågas.

Vi rekommenderar grundskolorna att säkerställa att överlämningar görs i enlighet med skollagens krav, så att gymnasieskolan får ett tillräckligt underlag för att möta elevernas behov.

Vi rekommenderar gymnasieskolorna att förtydliga vilken information som efterfrågas vid överlämning.

3.4 LIKVÄRDIG PROCESS INOM GYMNASIESKOLAN

Revisionsfråga: Säkerställer gymnasieskolorna ett strukturerat och likvärdigt mottagande av elever, inklusive användning av överlämningsinformation?

Huvudmannens ska se till att all personal i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet. Skollagen 2 kap 34 a §

Gymnasieförbundet saknar en dokumenterad gemensam rutin för hur den information som lämnas vid överlämning ska hanteras inom gymnasieskolan. Förutsättningarna skiljer sig åt, då den minsta gymnasieskolan omfattar ca 80 elever medan den största omfattar ca 2 600 elever.

Vid flera intervjuer framkommer ett behov av mer formaliserade arbetssätt. Exempelvis efterfrågas tydliga checklistor för vilken information som ska ingå i en överlämning, såsom kunskapsresultat, närvaro, behov av anpassningar och andra relevanta faktorer.

Arbetssätten skiljer sig mellan skolorna. Vid de mindre gymnasieskolorna, Bispgården, Bräcke och Åre genomförs fysiska överlämningsmöten med grundskolorna i närområdet. Förutom studie- och yrkesvägledare och specialpedagoger/speciallärare kan exempelvis elevhälsan, mentorer, arbetslagsledare och rektorer delta.

Vid de större gymnasieskolorna sker överlämningar i större utsträckning genom digitala möten eller genom individuell kontakt för varje enskild elev. Här är det i huvudsak specialpedagoger/speciallärare som ansvarar för att ta emot och bearbeta överlämningar innan information förs vidare till berörda mentorer. Arbetssätten varierar delvis beroende på vilken specialpedagog/speciallärare som ansvarar, vilket innebär att rutiner och kvalitet i hanteringen inte blir enhetliga.

Informationsöverföringen från specialpedagoger/speciallärare till enskilda mentorer sker till viss del muntligt, vilket kan öka risken för att all information från överlämningen inte förs vidare. Det saknas även riktlinjer för vilken information som får eller bör delas digitalt, vilket skapar osäkerhet kring hantering i mejl och teams.

Ett återkommande problem är att överlämning ibland sker innan det är fastställt vilken skola eleven faktiskt kommer att börja på. Detta kan innebära att information delas i onödan eller att relevant information inte når rätt mottagare. Vidare förekommer det även att kontaktuppgifter är ofullständiga eller att kommunikationen försvåras av olika tidplaner mellan skolformerna, särskilt i samband med sommarlov.

Vid intervjuer framkommer olika synsätt på hur överlämningsinformationen bör användas. Vissa skolor betonar vikten av att tidigt få information om elevens tidiga stödbehov, medan andra skolor och/eller enskilda lärare aktivt arbetar för att den information som överlämnas inte ska påverka deras egen kartläggning och bedömning av eleven. Samtidigt används tidiga kunskapstester för att snabbt identifiera behov. Detta visar på att det finns en viss motsättning mellan att ha tillgång till relevant information och ambitionen att göra oberoende pedagogiska bedömningar.

Vid några skolor finns särskilda rutiner för att hantera känsliga personuppgifter. Exempelvis deltar elevhälsans medicinska och psykosociala funktioner i överlämningar för att bedöma vilken information som är relevant att, efter vårdnadshavarens godkännande, föra vidare till undervisande personal.

Det framkommer även att överlämningar mellan gymnasieskolans program inte alltid fungerar tillfredsställande. Speciellt gäller detta övergångar från IM till nationella program.

Vid intervjuer framförs även att mentorer inte alltid vet om en utebliven överlämning beror på att grundskolan inte lämnat någon information eller att informationen inte har nått fram inom gymnasieskolans egen organisation.

Bedömning

Vi bedömer att gymnasieskolorna arbetar på olika sätt när det gäller att ta emot och hantera information från genomförda överlämningar. Skillnaderna framträder både mellan och inom enskilda gymnasieskolor. Avsaknaden av en enhetlig hantering medför en risk för att relevant information om eleverna inte beaktas på ett likvärdigt sätt. Detta innebär att förutsättningarna för att ta del av relevant information och omsätta den i undervisningen och stödsatser kan skilja sig åt.

Därmed finns en risk för att gymnasieskolan inte lever upp till kraven att barnets bästa ska vara utgångspunkt i utbildningen (Skollagen 1 kap 10 §). Skillnaderna i hanteringen kan bero på att huvudmannen inte har säkerställt att personalen nödvändiga insikter (2 kap 34 a § skollagen).

Vi rekommenderar gymnasieförbundet att ta fram gemensamma rutiner för att säkerställa ett strukturerat och likartat mottagande av elever från grundskolan.

3.5 ELEVER I BEHOV AV SÄRSKILT STÖD

Revisionsfråga: Säkerställs att elever i behov av särskilt stöd får en sammanhållen och väl fungerande övergång?

Huvudmannens ska säkerställa att uppgifter om elevers behov av särskilt stöd överförs vid skolbyte så att mottagande skola kan tillgodose elevens behov. (3 kap 8 och 12 § Skollagen)

Enligt skollagen (2010:800, 3 kap. 2, 5 och 7 §§) har både grundskolan och gymnasieskolan en skyldighet att uppmärksamma elevers behov av stöd, utreda dessa samt vid behov ge särskilt stöd. För grundskolan finns därutöver mer detaljerade bestämmelser om olika stödåtgärder och former av särskilt stöd, även olika former av särskilt stöd. Motsvarande reglering finns inte för gymnasieskolan i skollagen, men vissa kompletterande bestämmelser återfinns i gymnasieförordningen.

Kommunens ansvar för ungdomar som inte fullföljer sin gymnasieutbildning kvarstår genom det kommunala aktivitetsansvaret (KAA). Detta innebär att brister i övergången inte enbart påverkar elevens möjligheter att lyckas i gymnasieskolan, utan också kan få konsekvenser för kommunens ansvar att i ett senare skede följa upp och stödja ungdomar som hamnar utanför studier. En välfungerande överlämningsprocess är därför central, både ur ett elevperspektiv och ur ett långsiktigt kommunalt perspektiv.

För IM Flex (en inriktning inom introduktionsprogrammet IM) finns det specifika rutiner och en separat överlämningsprocess. En generell iakttagelse är att grundskolorna anser att denna process är väl känd och fungerar väl.

Grundskolan

Representanter från grundskolan framför att de arbetar med tidiga insatser i låg- och mellanstadiet för att minska behovet av extra stöd i högstadiet. Grundskolan arbetar med att undvika individuellt stöd för att eleverna ska bli mer självständiga. Elevassistenternas uppgift är att "jobba sig ifrån" eleverna. Skolorna arbetar med tvåläraarsystem i de klasser där det behövs och en av lärarna har då möjlighet att ge undervisning i mindre grupp. Det finns även andra specialpedagogiska insatser, som exempelvis "mattestuga".

Vidare framförs att även om grundskolan arbetar för att eleverna ska bli mer självständiga uppfattas det som att behovet av omfattande stöd har ökat. Tidigare hade eleverna mer stöd i sjuan och stödet kunde minskas till årskurs nio, men nu finns det flera exempel på där behovet av stöd snarare har ökat till årskurs nio.

Det finns en risk för att grundskolan ger omfattande hjälp för att eleven ska nå godkända betyg. När de kommer till gymnasieskolan kan det bli svårt för dessa elever att hänga med i undervisningen och det görs ingen överlämning för dessa elever eftersom de har godkända betyg.

De intervjuade framhåller att skolan är tydlig mot elever och vårdnadshavare att det inte kommer att finnas motsvarande resurs i gymnasieskolan men att det är en utmaning att få både elever och vårdnadshavare att inse detta. Det förekommer även krav från socialtjänst och barn- och ungdomspsykiatri (BUP) på individuella anpassningar. Ibland kan det vara svårt att veta vem överlämning ska göras till, om det exempelvis gäller en elev med autism görs överlämning till specialpedagog/speciallärare och om det gäller en synnedsättning är det elevhälsan som överlämningen ska göras till.

Åtgärdsprogrammen bifogas överlämningsblanketten. Några av de intervjuade har framfört att regelverket kring introduktionsprogrammet och vilka uppgifter som behöver finnas med vid överlämning uppfattas vara lite oklart. Specialpedagoger/speciallärare från grundskolan efterfrågar mer kontakter från gymnasieskolan i samband med överlämning, då grundskolan besitter specifik kunskap om enskilda elever.

Studie- och yrkesvägledare försöker vägleda eleverna att välja en utbildning som motsvarar deras kunskaper och möjligheter. Om det är elever som har svårt för stora grupper försöker skolan påverka dem att välja en gymnasieskola med färre elever. Det är dock alltid eleven som avgör vilken utbildning de ska välja. De studiebesök som genomförs innebär att eleverna får möjlighet att förbereda sig.

Gymnasieskolan

Vid samtliga intervjuer med företrädare från gymnasieskolan har det framkommit att det fortfarande anses förekomma individuell undervisning i för hög utsträckning i grundskolan. Gymnasieskolorna kan inte möta de behoven och eleverna får det kämpigt med omställningen. Det finns studiegårdar och specialpedagoger/speciallärare men för en elev som har haft en egen elevassistent blir det en stor omställning med stora grupper.

Representanter från vissa av gymnasieskolorna menar att de inte har resurser för elever i behov av särskilt stöd. Mindre anpassningar är möjliga men det finns exempelvis ingen studiegård eller liknande som det finns på flera andra gymnasieskolor. Gymnasieskolans representanter upplever att antalet elever som får enskild undervisning eller undervisning i mindre grupper i grundskolan har ökat men att antalet överlämningar inte har ökat i motsvarande grad.

Elever med mindre anpassningar

En särskild problematik rör elever som inte är i behov av särskilt stöd i skollagens mening, men som är beroende av extra anpassningar för att klara sin skolgång, exempelvis tillgång till en lugn studiemiljö eller ett mindre sammanhang. Dessa behov dokumenteras inte alltid lika systematiskt som särskilt stöd, vilket kan innebära att informationen inte fullt ut följer med vid övergången till gymnasieskolan.

Vissa av skolorna som ingått i granskningen gör endast överlämning av elever med åtgärdsprogram varför information om andra typer av extra anpassningar inte förs över till gymnasieskolan. Framförallt från mentorer/lärare i grundskolan har det uttryckts en oro för dessa elever. Samtidigt har det från flera gymnasieskolor framförts att de inte får tillräcklig information om elever med olika typer av extra anpassningar och att det försvårar möjligheterna att ge ett tidigt stöd.

Bedömning

Revisionsfråga: Säkerställs att elever i behov av särskilt stöd får en sammanhållen och väl fungerande övergång?

Vi bedömer att grundskolorna och gymnasieskolan delvis säkerställer att elever i behov av särskilt stöd får en sammanhållen och väl fungerande skolgång.

Granskningen visar att överlämning till introduktionsprogrammet IM Flex eller motsvarande, där elever med mest omfattande behov av stöd fortsätter, fungerar tillfredsställande. Gymnasieskolan erbjuder inte alltid samma stöd och anser att eleverna inte alltid är tillräckligt förberedda för gymnasieskolan, men själva informationsöverlämning från grundskola till gymnasieskolan fungerar väl.

Vi bedömer att det finns brister i överlämningen då grunden för om information ska lämnas över inte alltid utgår från elevens behov eller elevens bästa. Flera intervjuer har visat på att överlämning endast görs för elever som har ett åtgärdsprogram. I granskningen har det framkommit att företrädare både från grundskolan och gymnasieskolan uttrycker en oro för att information om elever med mindre anpassningsbehov inte alltid följer med vid övergången. Vi menar att nuvarande arbetssätt inte säkerställer att gymnasieskolan får tillräckligt underlag för att tidigt kunna möta dessa elevers behov.

I granskningen har framkommit att företrädare från gymnasieskolan upplever att gymnasieskolan inte har samma förutsättningar som grundskolan att möta enskilda elevers behov av särskilt stöd. Vi bedömer att detta behöver beaktas särskilt i övergångsprocessen då eleverna i gymnasieskolan liksom i grundskolan ska få det särskilda stöd som de behöver. (3 kap. 7 § 3 st SkoL).

Vi rekommenderar gymnasieförbundet att förtydliga och kommunicera behovet av överlämning avseende elever med extra anpassningar gentemot grundskolorna, inklusive vilken information som är relevant att överföra.

3.6 PROBLEMATISK SKOLFRÅNVARO

Revisionsfråga: Görs särskilda insatser för elever med hög skolfrånvaro (hemmasittare) i samband med övergångar?

Huvudmannens ska vidta åtgärder för att främja närvaro och särskilt beakta elever med omfattande frånvaro vid övergångar. (7 kap 19 § Skollagen).

En fungerande skolnärvaro är en grundläggande förutsättning för elevernas kunskapsutveckling och möjligheter att nå utbildningens mål. Samtidigt finns en grupp elever med långvarig eller omfattande frånvaro, ofta benämnda hemmasittare, var skolsituation präglas av en komplex problematik. För dessa elever krävs ofta samordnade och individanpassade insatser. Om sådana insatser inte kommer till stånd finns det en risk att eleverna inte når behörighet till gymnasieskolan och därmed får begränsade möjligheter till fortsatta studier.

Grundskolan

Tillgänglig statistik visar att skolfrånvaron i Sverige är omfattande och i flera avseenden ligger på en högre nivå än före pandemin. Exempelvis hade omkring 15 procent av eleverna i grundskolan en frånvaro motsvarande minst två och en halv till fem veckor under en termin, och drygt 4 procent var frånvarande minst fem veckor.

I de enskilda kommunerna och skolorna som ingått i granskningen varierar frånvaron mellan åren och mellan olika skolor. Vid samtliga intervjuer har dock lyfts att skolfrånvaro är ett problemområde och som även är viktigt att beakta vid överlämning.

Flera av kommunerna genomför frånvaroanalyser under grundskolan och arbetar med olika åtgärder, exempelvis anpassningar i bemötandet av enskilda elever och närvaroteam. En kommun uppger att de tidigt arbetar med att försöka komma till rätta med hög frånvaro. Exempelvis har det under innevarande läsår ställts krav på

närvaroredovisning i förskolan. Flera av de intervjuade har framfört att skolorna tidigt informerar om att frånvaron kommer att medföra att det blir svårt att få godkända betyg och att komma in på gymnasieskolan.

Elever med hög frånvaro når ofta inte godkänt betyg och har i regel ett åtgärdsprogram. För dessa elever görs vanligtvis en särskild överlämning till introduktionsprogrammet, medan de elever som uppnår godkända betyg kan fortsätta på ett nationellt program. Saknar eleven åtgärdsprogram är det inte alltid säkert att någon överlämning görs. Det kan bero på att elev och/eller vårdnadshavare motsatt sig att överlämning ska göras, men också att enskilda skolor har rutiner där överlämning endast görs för elever med åtgärdsprogram.

Även högpresterande elever som har hög frånvaro riskerar att inte får godkänt betyg och komma in på ett nationellt program utan blir hänvisade till att fortsätta på IM. Elevsammansättningen på IM kan därför bestå av både hög- och lågpresterande elever vilket blir en utmaning för IM.

På överlämningsblanketten finns ”problematiske skolfrånvaro finns eller har funnits” som ett valbart alternativ. Flera av de intervjuade menar att de uppmanar vårdnadshavare att lyfta problematiken för att eleven tidigt ska få hjälp och stöd när det kommer till gymnasieskolan. Det finns dock utmaningar då det förekommer att elev och/eller vårdnadshavare önskar att eleven ska få börja om i den nya skolan utan att tidigare svårigheter följer med eller påverkat mottagandet.

Elever med hög frånvaro har ofta stöd från socialtjänsten som fortsätter att följa eleven under gymnasieskolan vilket innebär att eleven får ett kontinuerligt stöd. De elever som inte fortsätter på gymnasieskolan omfattas av det kommunala aktivitetsansvaret (KAA). Både grundskolor och gymnasieskolor har framfört att de har regelbundna träffar med KAA som bevakar de ungdomar som är i riskzon.

Gymnasieskolan

Vid intervjuer framförs att gymnasieskolan endast kan ge tidiga insatser till elever där de har fått information om att eleven har en problematisk frånvaro. Flera har framfört att det är viktigt med att tidigt, helst första veckan, bevaka och uppmärksamma elever som inte deltar i undervisningen. Eleverna kan snabbt halka efter i undervisningen. Om det finns information om tidigare frånvaro är det lättare för gymnasieskolan att bedöma behovet av åtgärder.

Grundskolan uppfattas vara mer tillåtande gällande undervisning hemifrån och det finns en risk att både elev och föräldrar har vant sig och tycker att det fungerar bra. Gymnasieskolan tillåter dock inte undervisning hemifrån. I gymnasieskolan krävs det sjukintyg för att eleverna ska få sitt studiestöd vilket också är ett incitament för att öka närvaron.

Företrädare från en av skolorna menar att det krävs mer information till föräldrar för att få dem att se sitt ansvar i att få eleverna till skolan. Från en annan skola framförs att möten med vårdnadshavare genomförs efter tre veckor i skolan där personalen informerar om vårdnadshavarens ansvar för att se till att eleverna deltar i undervisningen.

Det har även framkommit att även om eleven har haft en god närvaro i årskurs nio men har haft tidigare frånvaro kan det vara viktig information för gymnasieskolan att ta del av. Dels är det viktigt att ha information om en grundläggande problematik, dels kan eleven sakna kunskaper från tidigare årskurser som gymnasieskolan behöver ta hänsyn till. Vidare framförs att det är viktigt för gymnasieskolan att få information om bakgrunden till frånvaron, om det exempelvis beror på att eleven har svårt att få vänner eller om det beror på en stökig klass.

Vidare framförs att elever som har haft omfattande hemundervisning inte har tagit till sig modern studieteknik på samma sätt som övriga elever, vilket kan försvåra möjligheterna att ta del av undervisningen.

Bedömning

Revisionsfråga: Görs särskilda insatser för elever med hög skolfrånvaro (hemmasittare) i samband med övergångar?

Vi bedömer att det delvis görs särskilda insatser för elever med hög skolfrånvaro i samband med övergångar.

Vi noterar att skolfrånvaro är en aspekt som berörs i både rutiner och överlämningsblankett. I granskningen har det dock framkommit att rutinerna inte alltid följs och uppgifter om elevers behov, som resulterat i skolfrånvaro, har inte kommit gymnasieskolan till del. Utifrån vår bedömning är skolnärvaro av stor betydelse för att säkerställa en hög måluppfyllelse och det är därför viktigt att säkerställa att rutinerna följs.

Det förekommer att berörda elever har någon form av åtgärdsprogram och/eller stöd av socialtjänsten och det görs då en särskild överlämning. Om det däremot inte görs någon överlämning försvårar det gymnasieskolans förutsättningar att tidigt stötta eleverna och att vara observanta på eventuell frånvaro. Frånvaron kan också medföra att elevens kunskapsnivå och studieteknik, även om frånvaron har förekommit i tidigare årskurser, avviker gentemot övriga elever.

Vi rekommenderar samtliga huvudmän att utveckla rutiner för att säkerställa att elever med hög skolfrånvaro uppmärksammas vid övergångar.

3.7 UPPFÖLJNING OCH KVALITETSSÄKRING

Revisionsfråga: Följer gymnasieförbundet och kommunerna upp och kvalitetssäkrar överlämningsprocessen?

3.7.1 Uppföljning på huvudmannanivå

Huvudmannens ska systematiskt följa upp, analysera och utvärdera överlämningsprocessen som en del av det systematiska kvalitetsarbetet. (4 kap 3-7 §§ Skollagen). Uppföljning kan även göras inom ramen för styrelse och nämnders interna kontroll (6 kap. 6 § Kommunallagen).

Vi har i inom ramen för granskningen inte kunnat verifiera att överlämningen till gymnasieskolan i har omfattats av någon särskild uppföljning och/eller analys inom huvudmannens systematiska kvalitetsarbete (SKA). Det finns inte heller några exempel på att överlämning har ingått i nämndernas internkontrollplaner.

3.7.2 Uppföljning på verksamhetsnivå

Vi har i granskningen noterat några gemensamma nätverk i Jämtland där viss uppföljning av överlämning till gymnasieskolan görs. Det förekommer även viss uppföljning på verksamhetsnivå mellan de enskilda kommunerna och den lokala gymnasieskolan.

Gemensamma nätverk i länet

Studie- och yrkesvägledare i länet har löpande gemensamma träffar och det har även genomförts en gemensam träff med studie- och yrkesvägledare och specialpedagoger/speciallärare. Både grundskolorna och gymnasieförbundet är representerade vid dessa träffar och det har framförts att det sker viss återkoppling gällande överlämning på en övergripande nivå. Information om hur överlämningen har fungerat för enskilda grundskolor delas inte eftersom det kan röra sig om små skolor med få lärare.

Specialpedagogerna/speciallärarna på Wargentin har gjort en egen utvärdering av vilka uppgifter som har saknats i överlämningar som har presenterades. Det informerade även om hur många elever som inte klarade undervisningen i matematik och svenska.

Enligt uppgift från intervjuade är det flera kommuner som inte deltar vilket innebär att informationen inte når alla. Vidare har det framkommit att de träffar som genomförts mest har handlat om nätverksbyggande och inte i lika hög grad om utveckling eller utbyte. Detta innebär att det finns en begränsad kunskap om hur rutinerna fungerar i andra kommuner, exempelvis om det finns bra rutiner i någon kommun som de andra kommunerna kan ta till sig.

Gemensamma träffar för grundskolerektorer har påbörjats och hittills har två träffar genomförts. På dessa kan rektorerna få information om/behandla olika ämnesområden exempelvis överlämning. Det finns dock etablerade nätverk på rektorsnivå där gymnasieförbundet är representerade.

Innan gymnasieskolan i Åre bytte huvudman genomfördes gemensamma studiedagar där lärare och rektorer från gymnasieskola och grundskola kunde utbyta erfarenheter och ge återkoppling. Övriga berörda gymnasieskolor övergick till gymnasieförbundet redan för drygt 20 år sedan och har därmed inte samma erfarenheter av en huvudmannaförändring att relatera till. Vid några intervjuer har det dock lyfts att det inte finns några former för denna typ av samverkan.

Lokala avstämningar i respektive kommun

Representanter från Östersunds kommun och gymnasieförbundet har träffar angående överlämning varje termin. På höstterminens möte ger gymnasieförbundet återkoppling på övergripande nivå men återkopplingen lämnas endast till Östersunds kommun och inte till övriga kommuner.

I Bräcke, Ragunda och Åre kommuner finns det ett etablerat samarbete mellan gymnasieskolan på orten och kommunens grundskolor. Återkoppling sker vid de träffar som genomförs enligt rutinen för överlämning. I Krokom som saknar gymnasieskola på orten, finns inget motsvarande lokalt samarbete. Samtidigt har behovet av återkoppling från de större gymnasieskolorna lyfts vid flera intervjuer.

Enskilda medarbetare kan få information om att överlämningen har fungerat väl. Det kan även komma synpunkter från föräldrar om hur överlämningen har fungerat.

Systematisk återkoppling

Grundskolorna efterfrågar en mer systematisk återkoppling från gymnasieskolan då det är svårt för de enskilda grundskolorna att själva avgöra om rutinerna vid överlämning fungerar tillfredsställande. Information om hur överlämningen har fungerat för enskilda grundskolor kan vara känsligt eftersom det rör sig om mindre skolor med få lärare. I granskningen har det framkommit synpunkter på att ett sätt att minska denna problematik är att lyfta återkopplingen till rektorsnivå.

Vid intervjuer har det framkommit att en uppföljning av hur många elever som genomför sin gymnasieutbildning skulle vara önskvärd då det skulle vara ett mått på hur åtgärdsprogram och överlämning har fungerat. Det efterfrågas även statistik över hur många elever som snabbt kan gå från introduktionsprogrammet till ett nationellt program.

Vidare har det lyfts önskemål om en tydligare återkoppling från gymnasieskolan om vilka förväntningar som ställs på eleverna samt vilka kunskaper grundskolan behöver säkerställa. En sådan återkoppling bedöms kunna bidra till en bättre anpassning av undervisningen och därmed stärka elevernas förutsättningar att klara gymnasieskolan.

Genomförda intervjuer visar på att gymnasieskolan har uppmärksammat att betyg från grundskolan inte motsvarar de faktiska kunskaperna som eleverna visar i gymnasieskolan. Funderingar har lyfts kring hur gymnasieskolan ska återrapportera till grundskolan att exempelvis en elev som har betyget B i matematik knappt kan räkna enkla uppgifter. I dessa fall saknar gymnasieskolan ofta tillgång till underlag, som resultat från nationella prov.

Bedömning

Revisionsfråga: Följer gymnasieförbundet och kommunerna upp och kvalitetssäkrar överlämningsprocessen?

Vi bedömer att det saknas en strukturerad uppföljning av överlämningsprocessen på huvudmannanivå.

På tjänstepersonsnivå bedrivs delvis en uppföljning och kvalitetssäkring. Denna uppföljning är dock inte i alla delar strukturerad eller kontinuerlig. Utifrån den problematik som lyfts, exempelvis gällande mindre skolor där det kan vara känsligt med återkoppling, menar vi att det är viktigt att uppföljning och återkoppling lyfts till rektornivå. Rektor kan då inkludera dessa frågor i det systematiska kvalitetsarbetet och undvika att kritik/synpunkter blir personliga.

En viss återkoppling av överlämningsprocessen mellan huvudmännen förekommer i olika forum men det saknas en systematiserad uppföljning och kvalitetssäkring. Avsaknaden av en strukturerad dialog kring dessa frågor kan innebära en risk för att det uppstår ett glapp mellan grundskolans förberedelser och gymnasieskolans krav, vilket kan påverka elevernas möjligheter att tillgodogöra sig utbildningen.

Vi rekommenderar huvudmännen att inkludera överlämningen från grundskola till gymnasieskola i det systematiska kvalitetsarbetet, i syfte att säkerställa uppföljning och utveckling av processen. Det kan även vara lämpligt att lyfta in överlämning i nämndernas internkontrollplaner.

Vi rekommenderar huvudmännen att utveckla samverkan och dialog mellan skolformerna, exempelvis kring betygskriterier, förväntningar och elevers förutsättningar. En sådan samverkan är central för att minska risken för glapp mellan skolformerna och därigenom förebygga studieavbrott.

3.8 SAMLAD BEDÖMNING OCH REKOMMENDATIONER

Granskningens syfte har varit att bedöma om berörda styrelse/nämnder i aktuella kommuner säkerställer en ändamålsenlig och likvärdig överlämning från grundskola till gymnasieskola. Syftet har också varit att bedöma om gymnasieförbundet får relevant och tillräcklig information inför mottagandet av eleverna samt använder denna på ett ändamålsenligt sätt i undervisningen.

Vår sammanfattande bedömning är att berörda nämnder endast delvis har säkerställt en ändamålsenlig och likvärdig överlämning från grundskola till gymnasieskola. Detta innebär att gymnasieskolan inte fullt ut får relevant och tillräcklig information inför elevernas skolstart. Gymnasieskolorna arbetar i sin tur på olika sätt när det gäller att ta emot och hantera information från genomförda överlämningar. Detta innebär att förutsättningarna för att ta del av relevant information och omsätta den i undervisning och stödinsatser varierar. Sammantaget innebär detta en risk för en bristande likvärdighet när det gäller hur elevernas behov kan mötas i övergången till gymnasieskolan.

3.8.1 Svar på revisionsfrågorna

Den sammanfattande bedömningen grundar sig på följande underliggande bedömningar:

Revisionsfråga	Svar	Kommentar
Finns det gemensamma rutiner och riktlinjer för överlämning av elever från grundskola till gymnasieskola?	I huvudsak	Det finns en blankett med en tillhörande kortfattad rutinbeskrivning. Granskningen visar att rutinerna inte följs. Kommunerna och de enskilda gymnasieskolorna arbetar inte alltid på ett enhetligt sätt varför det finns behov av mer utförliga anvisningar. Formuleringen på överlämningsblankett gällande godkännande av vårdnadshavare riskerar att begränsa att adekvat överlämning sker.
Har respektive kommun egna lokala rutiner för överlämning till gymnasieskolan? Är rutinerna ändamålsenliga och följs de?	Delvis	Det finns skillnader mellan kommunerna när det gällande förekomsten av rutiner. Generellt för samtliga kommuner är att det förekommer variationer i hur rutiner och lagstiftning tillämpas i praktiken.
Är ansvarsfördelningen mellan kommunerna och gymnasieförbundet tydlig och väl fungerande?	Delvis	Det varierar mellan kommunerna men även mellan gymnasieskolorna hur tydlig ansvarsfördelningen är. Rutinbeskrivningar har tagits fram med närliggande gymnasieskola vilket innebär att rutinerna inte är kända av samtliga gymnasieskolor. Det riskerar att skapa otydlighet när elever byter gymnasieskola.
Får gymnasieskolan den information som krävs för att kunna planera och genomföra anpassningar och stödinsatser vid skolstart?	Delvis	Överlämning görs inte för samtliga elever där det finns behov. Grundskolan lever därmed inte upp till skollagens krav. Gymnasieskolorna har lyft att de kan bli tydligare med att beskriva vilken information som efterfrågas.
Är överlämningsprocessen likvärdig mellan de fem kommunerna, eller finns det skillnader i arbetsätt och kvalitet?	Delvis	Överlämningsprocessen är inte likvärdig mellan kommunerna, men det beror framförallt på vilken gymnasieskola överlämningen sker till. Processen tenderar att fungera bättre gentemot de mindre gymnasieskolorna.
Säkerställer gymnasieskolorna ett strukturerat och likvärdigt mottagande?	Delvis	Gymnasieskolorna arbetar på olika sätt när det gäller att ta emot och hantera information från genomförda överlämningar. Variationer i ar-

gande av elever, inklusive användning av överlämningsinformation?		betssätt visar sig både mellan och inom enskilda gymnasieskolor. Förutsättningarna för att ta del av relevant information och omsätta den i undervisningen skiljer sig därmed åt.
Säkerställs att elever i behov av särskilt stöd får en sammanhållen och väl fungerande övergång?	Delvis	Överlämning till IM Flex och IM fungerar tillfredsställande. Gymnasieskolan erbjuder inte alltid samma stöd men informationsöverlämningen fungerar väl. Överlämning till nationella program gällande elever med extra anpassningar varierar. Vissa skolor gör endast överlämning till IM och/eller elever med åtgärdsprogram.
Görs särskilda insatser för elever med hög skolfrånvaro (hemmasittare) i samband med övergångar?	Delvis	Ingår i ordinarie rutiner för överlämning. Om det finns åtgärdsprogram och/eller eleven har stöd av socialtjänsten kan det bli en särskild överlämning. När det inte görs överlämning försvårar det gymnasieskolans förutsättningar att tidigt stötta eleverna.
Följer gymnasieförbundet och kommunerna upp och kvalitets-säkrar överlämningsprocessen?	Delvis	Det saknas en strukturerad uppföljning på huvudmannanivå men det förekommer viss återkoppling på tjänstepersonsnivå. Det saknas dock en systematiserad uppföljning och kvalitetssäkring av överlämningsprocessen. Återkoppling kan vara problematisk på mindre skolor och det är därför viktigt att uppföljning och återkoppling lyfts till rektorsnivå.

Bedömningsskala:

JA	I HUVUDSAK	DELVIS	NEJ

Vi lämnar följande rekommendationer:

- Att säkerställa att överlämningsblankett samt gemensamma och lokala rutiner för överlämning är förenliga med gällande lagstiftning (3 kap. 12 j § och 1 kap. 10 § SkolL) samt att hanteringen av vårdnadshavares medgivande och sekretess tydliggörs.
- Att säkerställa att personalen har kännedom om gällande styrdokument och följer beslutade interna rutiner (2 kap. 34 a och 1 kap. 9 § SkolL). Detta är viktigt för att säkerställa en tydlig ansvarsfördelning och att relevant information överlämnas så att elever i behov av stöd får det stöd de har rätt till.
- Att de kommuner som saknar dokumenterade rutiner att upprätta och doku-mentera rutinbeskrivningar.
- Att huvudmännen säkerställer en likvärdig och rättssäker överlämningsprocess oavsett mottagande gymnasieskola samt att särskilda elevgrupper, exempelvis elever med hög skolfrånvaro och elever med extra anpassningar, uppmärksammas i övergången.
- Att gymnasieförbundet tar fram gemensamma rutiner för att säkerställa ett strukturerat och likvärdigt mottagande av elever.
- Att huvudmännen utvecklar samverkan och dialog mellan skolformerna, exempelvis kring betygsriterier, förväntningar och elevers förutsättningar. Gymnasieförbundet bör även förtydliga vilken information som efterfrågas.
- Att huvudmännen inkluderar överlämningsprocessen i det systematiska kvalitetsarbetet i syfte att säkerställa uppföljning och utveckling av processen. Det kan även vara lämpligt att lyfta in överlämningsprocessen i nämndernas internkontrollplaner.